

Formanden: Vi vender derefter tilbage til punkt 1 på dagsordenen:

Forespørgsel til udenrigsministeren af Per Hækkerup m. fl.

(Foregående forhandling findes i tidenden sp. 2076):

Forhandlingen genoptoges.

Ordføreren for forespørgerne (Per Hækkerup): Jeg vil gerne starte med at takke udenrigsministeren for den redegørelse, han gav os i formiddags. Den havde da i hvert fald den fordel, at den var omfattende.

Den internationale situation har uægtelig i de seneste dage fået en fornyet aktualitet som følge af den beslutning, USAs præsident, Johnson, meddelte offentligheden søndag aften. Jeg tænker herved først og fremmest på tilkendegivelsen af, at USA ville stoppe bombningen over størstedelen af Nordvietnams territorium, og ikke så meget på hans beslutning om ikke at søge og ikke at ville modtage opstilling som kandidat til efterårets præsidentvalg, selv om også denne meddelelse naturligvis er interessant. Jeg skal undlade at kommentere denne ud over at sige, at så vanskelig denne beslutning må have været for præsidenten selv, og så betydningsfuld den er for amerikansk udenrigspolitik og for andre kandidaters muligheder, lige så meget understreger den efter min opfattelse alvoren i præsidentens anden beslutning, standsningen af bombardementerne, som nævnt, over det meste af Nordvietnams territorium og forslaget om at optage fredsforhandlinger. Når man nu ved, hvor mangesidet amerikansk politik er, hvor mange forskellige pressionsgrupper der findes, og hvor mange hensyn en kandidat må tage for at opnå opstilling til præsidentvalget, ligger der i præsidentens afkald herpå utvivlsomt et stærkt ønske om at kunne samle sig om Vietnampolitikken uden at skæve til disse hensyn. Det skulle medføre en øget mulighed for at finde frem til en afslutning på denne ulykkelige og modbydelige krig.

Det er ikke klart, om præsident Johnsons beslutning er tilstrækkelig omfattende til at imødekomme Nordvietnams forudsætninger for at gå til forhandlingsbordet. Lige så glade, som man vel kan sige vi blev over

tilkendegivelsen søndag aften, lige så meget er vi blevet skuffet over den fortolkning, man har givet præsidentens erklæring om standsningen af bombningerne; de sidste to dages begivenheder gør det vel ikke lettere at forestille sig, at Nordvietnam vil være villig til at gå til forhandlingsbordet, men det må naturligvis stærkt håbes.

Det er heller ikke klart, om USAs regering er parat til at anerkende FNL som en selvstændig forhandlingspartner; det må håbes, for en sådan anerkendelse vil utvivlsomt lette kommende forhandlinger forløb, ja, måske være en forudsætning for, at de overhovedet kommer i gang. Men lige så klart må det siges, at vort håb nu står til, at reaktionen fra Nordvietnams side bliver positiv, at man ikke lader sig beherske af stivsindehed og fastlåste positioner, der udelukker forhandlinger.

Våbenstilstand og fred i Vietnam er først og fremmest nødvendig af hensyn til det vietnamesiske folk, som faktisk ikke har kendt virkelig fred siden inddragelsen i den anden verdenskrig, og som har båret usigelige lidelser og ødelæggelser. Men det er også nødvendigt af hensyn til verdensfreden. Den stadige udvidelse af krigen med indsættelse af flere og flere styrker, med udvidelse af krigshandlingerne geografisk og med indsættelse af stadig frygteligere våben har bragt os til randen af en udvidet østasiatisk krig, som ingen kan garantere kan holdes geografisk begrænset og ikke udvikle sig til en almindelig storkrig med andre stormagters inddragelse.

Det er endvidere nødvendigt med våbenstilstand og fred i Vietnam, fordi denne krig stiller sig hæmmende for en videre udvikling af afspændingspolitikken. Den har heldigvis ikke forhindret sovjetisk-amerikansk enighed om en ikke-spredningsaftale for kernevåben, men den er og har været en stærk belastning af forholdet mellem USA og Sovjetunionen.

Jeg må forstå udenrigsministerens omtale af dette udkast til en aftale om ikke-spredning af kernevåben således, at Danmarks regering er indstillet på at underskrive traktaten, og selv om den først kommer til formel behandling på FN's generalforsamling, er det vel ikke for tidligt at udtale sig om spørgsmålet, da man vel må gå ud fra, at traktatens ordlyd ikke bliver ændret un-